

Hoofdpijnen brief Implementatie referentieniveaus taal en rekenen mbo 29 januari 2010

Op 29 januari 2010 heeft staatssecretaris Van Bijsterveldt de brief *Implementatie referentieniveaus taal en rekenen mbo* naar de colleges van bestuur van mbo-instellingen gestuurd. Bij deze brief zijn 2 bijlagen gevoegd:

1. De brief over centrale examinering mbo van 9 december 2009 aan de Tweede kamer.
2. Informatie over de implementatie van de referentieniveaus taal en rekenen, in het bijzonder voor het jaar 2010-2011.

In de brief en bijlagen zit veel informatie die overlapt met de brief van 9 december. Voor deze informatie wordt verwezen naar het servicedocument "Hoofdpijnen brief Centrale examinering taal en rekenen mbo 9 december 2009". In dit document geeft het Steunpunt een kernachtige samenvatting van de nieuwe informatie uit deze brief en bijlage 2 die voor mbo-instellingen relevant is.

Voor welke studenten gelden de nieuwe referentieniveaus voor taal en rekenen?

- ✚ De referentieniveaus 2F (voor mbo 1, 2 en 3) en 3F (voor mbo 4) gelden voor alle studenten die vanaf augustus 2010 aan een mbo-opleiding beginnen.
- ✚ De meeste van deze studenten zullen starten met een opleiding waarvan het kwalificatiedossier per 1 februari 2010 is vastgesteld. In deel B van het kwalificatiedossier wordt verwezen naar de voor het mbo vastgestelde referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. Voor Nederlands komen deze in de plaats van de generieke eisen aan Nederlandse taal zoals geformuleerd volgens het raamwerk Nederlands en opgenomen in het brondocument Leren, Loopbaan en Burgerschap.
- ✚ De voor het beroep benodigde taal- en rekenvaardigheden zijn weergegeven in deel C van deze nieuwe dossiers. In deel D zijn de beheersingsniveaus die bij deze beroepseisen horen in tabelvorm opgenomen en zijn de beroepsgerichte niveau-eisen verantwoord.
- ✚ De referentieniveaus gelden echter óók voor studenten die (bij uitzondering) per 1 augustus 2010 nog instromen in een opleiding die geënt is op een kwalificatiedossier of eindtermendocument dat eerder dan 2010 is vastgesteld.

Tijdpad invoering centrale examens gebaseerd op de referentieniveaus

Het tijdpad voor invoering van centrale examens ziet er als volgt uit:

	mbo-4	mbo-2 en mbo-3	mbo-1
2009-2010	Prototype 3F		
2010-2011	Voorbeeldexamens 3F	Prototype 2F	
2011-2012	Pilotexamens 3F (substantieel aantal studenten)	Voorbeeldexamens 2F	Voorbeeldexamens 2F
2012-2013	Pilotexamens 3F (zo mogelijk alle studenten)	Pilotexamens 2F (substantieel aantal studenten)	Pilotexamens 2F
2013-2014	Centrale examens 3F	Pilotexamens 2F (zo mogelijk alle studenten)	Pilotexamens 2F
2014-2015	Centrale examens 3F	Centrale examens 2F	Op basis van bevindingen in pilotexamens volgt in 2014 een besluit over centrale examens

- ✚ Van de mbo-studenten die in 2010 een opleiding starten, krijgen dus alléén de mbo-4 studenten die vanaf 2013-2014 een diploma halen te maken met de centrale examens.
- ✚ Voor studenten van de mbo 1, 2 en 3 opleidingen en mbo-4 studenten die wel in 2010 begonnen zijn met hun opleiding maar eerder dan in 2013-2014 hun diploma halen, geldt dat de instelling de referentieniveaus nog examineert met instellingsexamens, voorbeeldexamens of pilotexamens. De resultaten daarvan tellen nog niet mee voor diplomering. Wel krijgen studenten die slagen voor een pilotexamen een separaat document dat zij kunnen tonen aan de vervolgopleiding of een werkgever.

Examinering van beroepsgerichte eisen aan Nederlandse taal en rekenen

De beroepsuitoefening vraagt om specifiekere en soms hogere eisen aan taal en rekenen dan de taal- en rekenen van het voor de opleiding vastgestelde referentieniveau.

- ✚ Instellingen bepalen zelf – op basis van deel C van de kwalificatiedossiers – welk taal- en rekenonderwijs eventueel nodig is voor het beroep.
- ✚ Ook de vormgeving van de beroepsgerichte examens (inclusief de beroepsgerichte taal- en rekenen) is de verantwoordelijkheid van de instelling.

Informatie voor mbo-4 studenten

In het kader van de zorgplicht kunnen instellingen de volgende informatie geven aan mbo-4 studenten die hun opleiding afronden in 2013-2014:

Schematisch overzicht examens referentieniveau 3F mbo-4 opleidingen met afronding in 2013-2014

Examenonderdelen gebaseerd op referentieniveau 3F	Tijdvak	Examenvorm	Resultaat	Eindcijfer
Nederlandse taal	Studiejaar 2013/2014	Centraal examen (lezen en luisteren)	Cijfer CE (getal van 1,0 t/m 10,0)	Eindcijfer referentieniveau 3F Nederlands (gemiddelde van CE en IE afgerond op een heel getal)
		Instellingsexamens (Overige mondelinge en schriftelijke vaardigheden)	Cijfer IE (getal van 1,0 t/m 10,0)	
Rekenen		Centraal examen getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, verbanden	Cijfer CE (getal van 1,0 t/m 10,0)	Eindcijfer referentieniveau 3F Rekenen (= cijfer CE afgerond op een heel getal)

- ✚ Om het diploma te behalen mag één van de eindcijfers een vijf zijn. Het andere eindcijfer moet een hoger getal zijn. *(De keuze om met cijfers te gaan werken komt voort uit de wens om in een doorlopende leerlijn de prestaties in alle onderwijssectoren met elkaar te kunnen vergelijken. Ook heeft het uitdrukken in cijfers als voordeel dat dit mogelijkheden biedt voor eventuele compensatie binnen en tussen resultaten van taal en rekenen.)*
- ✚ De instelling dient de student binnen de geldende opleidingsduur minstens één herkansing van de centrale examens taal en rekenen aan te bieden.
- ✚ Over het aantal herkansingen voor instellingsexamens gebaseerd op de referentieniveaus beslist de instelling zelf.

Wat is nog niet duidelijk?

De hiervoor genoemde zaken zijn opgenomen in het Examenbesluit beroepsopleidingen WEB dat naar verwachting in juli 2010 in het Staatsblad gepubliceerd wordt. Zaken die hierin nog niet geregeld zijn (vaak omdat nader onderzoek nodig is) zijn:

- ✚ Informatie over de slaag-/zakbeslissing bij centrale examens voor mbo-2 en mbo-3.
- ✚ De tijdvakken van de centrale examens.
- ✚ De geldigheidsduur van examens Nederlandse taal en rekenen.
- ✚ Regels voor aanpassingen aan examens in verband met handicaps zoals dyslexie.
- ✚ Nadere voorschriften voor de pilotexamens.

Besluitvorming over deze onderwerpen vindt in de loop van studiejaar 2010-2011 plaats. Instellingen worden zo spoedig mogelijk daarna geïnformeerd.

Groeimodel inspectietoezicht

De inspectie zal het volgende groeimodel hanteren in het toezicht op taal- en rekenonderwijs:

- ✚ In 2010-2011 zal de inspectie eventuele tekortkomingen in taal- en rekenonderwijs wel signaleren maar niet betrekken bij het oordeel over de kwaliteit van de opleiding.
- ✚ In 2010 onderzoekt de inspectie de stand van taal- en rekenvaardigheden van mbo'ers.
- ✚ In 2010-2011 zal de inspectie de instellingsexamens rekenen nog niet onderzoeken. De instellingen hebben hier immers nog weinig ervaring mee.
- ✚ In 2010-2011 onderzoekt en beoordeelt de inspectie wel de instellingsexamens die gebaseerd zijn op het referentieniveau Nederlands. Een oordeel 'onvoldoende' voor de kwaliteit van deze examens zal in 2010-2011 echter nog niet leiden tot een oordeel 'onvoldoende' (*gele kaart*) voor de examenkwaliteit van de gehele opleiding.
- ✚ Indien de instelling gebruikt maakt van pilotexamens, dan zal de inspectie het exameninstrumentarium van deze pilotexamens niet bij de instelling onderzoeken.
- ✚ In het geval de instelling in het beroepsgerichte deel van het examen specifiek op het beroep gerichte taal- en rekentoetsen heeft opgenomen, dan beoordeelt de inspectie de kwaliteit van deze toetsen op de reguliere wijze (*zie Toezichtkader BVE en de examenstandaarden*).
- ✚ Voorafgaand aan 2011-2012 zal de inspectie de instellingen verder informeren over het toezicht voor de periode tot 2014.